

38

שיחול ברברס

**אודות פסליו של יצחק גולומבק
טקסט לפרס דיזינגוף 2021**

2 אוגוסט 2021

שיחול ברברס

אודות פסליו של יצחק גולומבק טקסט לפרס דיזינגוף 2021

האקסטררוזיה או בעברית שיחול, הוא תהליך המשמש ליצירת אובייקטים בפרופיל חתך קבוע. למשל צינורות אלומיניום. החומר - גוש המתכת המחומם - נדחף או מאולץ החוצה דרך השבלונה (מטבעת) של החתך הרצוי, ומתקבל צינור חלול. הפיסול של איצ'ה גולומבק בנוי על הקומדיה של שיחול ברברס: הוא 'מנפח' שבלונות דיקטים, מעניק להם נפח מדומה, מחזיר כביכול את החומר האבוד. אבל, בין שני פרופילים של חתך קבוע נכלא ונחסם לא חומר או מסה, אלא אוויר, אוויר במקום העץ שהיה פעם גוש אורגאני, חי. הפסל, הגוף ה'מלא' נשאר חלול, 'ריק'. התמונות שמניעות את המהלך הזה הן למשל כאלה של חומרים נזילים כמו מים - הטיפות המפורסמות של גולומבק - או גל, כאלה שעצם תיאורן במושגי נפח מוצק הוא פנטזיה מוחלטת. בין כזו מלאות לכזו ריקות נבנה העולם הפואטי של גולומבק והוא מתחולל כולו, גם ברמת התוכן (האישי והביוגרפי באופיו), בתווך ובשוליים של שיירי חומרים וחפצי סידקית זולים בייצור המוני. "הפיסול שלי", אומר גולומבק, "תופס את עצמו כנכה כלפי הזיכרון

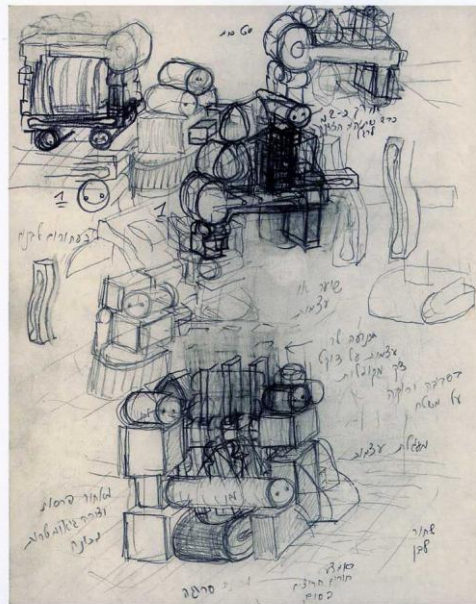

הריאליסטי של מה הוא היות גוף במסורת הפיסול". יאיר גרבוז תיאר נכות זו כ"ניהולו של כאוס", כניסיון "למשמע הזנחה", וכ"אלחוש של כאב". דומה כי המוגבלות הזו והמוזרות הזו הם הכוח עליו נשען גולומבק. כבר החומר, הדיקט - העץ הלבד, ממנו מתחיל גולומבק הוא עץ חצי מדומה; חומר שכבר אנסו פעמים רבות בתהליך ייצורו, כפפו, השטיחו, הדביקו, גיהצו, פרסו לפרוסות... זאת אומרת שהחומר כמו גם הנפחים בפיסול שלו הם סימנים של חומר וסימנים של נפח, עדות או הד, או עקבה לחומר שהיה פעם טבעי.

קונקרטיות שלאחרי הקונקרטי זו נקודת התפנית שלו מן האמת אודות החומר שתבעו הפיסול הקלאסי כמו גם הקלאסי-מודרני, גם אם בדרכים שונות. החשיבה הפיסולית של גולומבק מתרחשת אפוא כולה על המעטפת הקליפתית והסימונית של הפסל. גם השימוש

שנעשה בפיסול הזה בצילום ובמיוחד בפוטוגרמות שייך לאותה פרוצדורה של שיחול לאחור; גם כאן מתייחס גולומבק אל הצל, אל הנגזרת השטוחה, אל פרופיל החתך והפסבדו נפחיות. מתוך כך עולה כי ייחוד עבודתו של גולומבק כרוך בעיסוקו היסודי בנקיבה בשם; פעולת הפיסול כשאלה פתוחה אודות מהו בכלל פיסול? במובן זה עבודתו מתכתבת ישירות עם מסורת הציור הקולאז'יסטי ועם התפיסות הלשוניות והסמנטיות של האמנות שלאחר הרדי מייד וגלגוליו באמנות קונספטואלית. אבל אולי החשובה מכול היא בגידתו של גולומבק גם באידיאל הנומינליסטי: הזמן וההשקעה האינסופיים שלו בעיצוב הנגזרות השטוחות במערכות רישומים שהם אירוע אמנותי ייחודי לחלוטין בפני עצמו, מלמד עד כמה ברצינות הוא מתייחס אל השאלה הקלאסית של פיסול

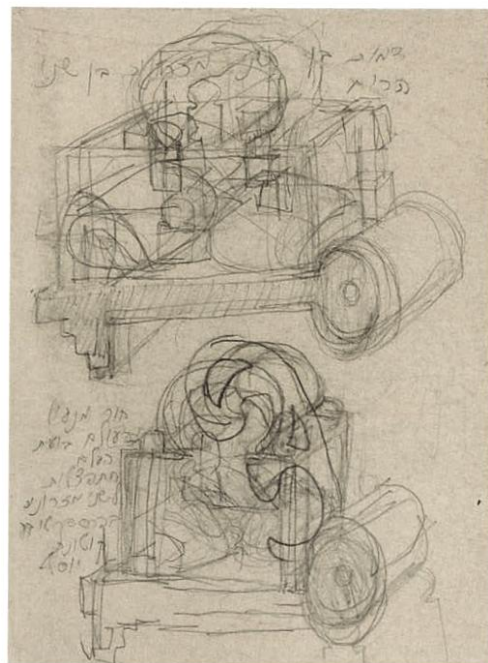
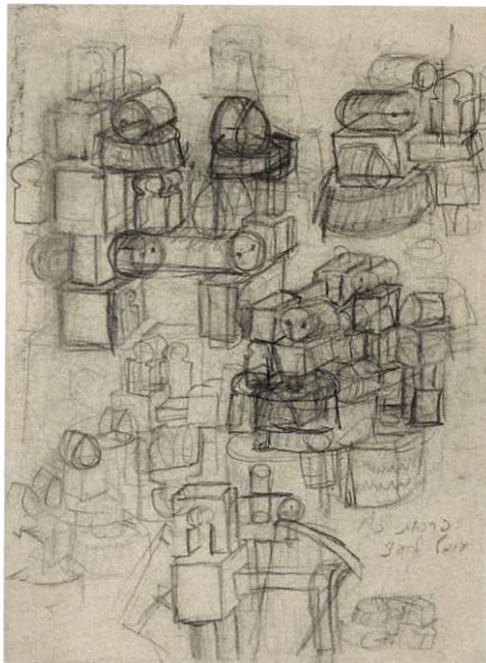

ללא כותרת - 1985-1990

כגוף מלא, כחומר נוכח. הוא מסתכל על הסימן הלאקוני, המילוני השטוח של טיפה, למשל, וצולל לשאלת השיחול האחורי שלו מתוך קנאות משונה לשאלת הכבידה של גוף ריק שכזה, זה אשר אותו הוא עומד לייצר. כאן, במחוז האבסורד והפנטזיה, המקום המטאמורפי האמיתי בפיסול של גולומבק והוא המעניק לו תוקף פואטי, מקוריות וכוח השפעה עצום על השדה המקומי מאז הופעתו בשנות ה-80.

איצ'ה גולומבק 1980-1990

ללא כותרת - 1985-1990 · Untitled

נימוקי פרס דיזינגוף 2021 לפרופ' יצחק גולומבק

הפיסול והרישום של פרופסור יצחק גולומבק מאתגרים את תפיסת החלליות של יצירה בקריאתם המפתיעה את מסורות הקולאז' בציור, במיוחד הלוקאלי, בהמציאם ערוץ חדש לעיסוק במעמד המילה ביחס לגוף פיסולי, ומתחברים באורח מקורי ורב העזה לשאלות מרכזיות אודות משמעות השכפול, הסדרה והחזרה בהקשר של עבודה ידנית. אלה, ומעל לכל שאלת נוכחות הדובר, יצרו פיסול פיגורטיבי-סיפורי ומושג חדש של אינטימיות, תכונות שהכו גלים נרחבים בשדה המקומי מאז אמצע שנות ה-80.

אוגוסט 2021